

POLICYSOLUTIONS

**A baloldalon a demokrácia,
a szélsőjobbnál az EU-ellenesség dominálja a
napirendet**

A Policy Solutions belpolitikai háttérelmzése az ellenzéki pártok napirendjéről

2012. március

Vezetői összefoglaló

A Policy Solutions háttérelmzésében azt vizsgálja, milyen politikai ügyekkel és témákkal foglalkoztak az ellenzék pártjai 2012 első két hónapjában. Kutatásunk célja az volt, hogy megállapítsuk, hogyan próbálta tematizálni a politikai napirendet az MSZP, a Jobbik, az LMP és a Demokratikus Koalíció, és volt-e az egyes pártoknak a többi politikai erőtől markánsan elkülönülő kezdeményezése, önálló karaktere.

A 2012. január-februári ellenzéki sajtóközlemények vizsgálatából kiderül, hogy míg a három baloldali párt napirendjén a demokrácia helyzete volt kiemelt helyen, addig a Jobbik elsősorban az Európai Unió kritikájával foglalkozott az év elején. A gazdaság helyzete mind a négy ellenzéki párt kommunikációjában prioritást élvezett, jól látható módon ezen a területen érezték a pártok leginkább, hogy fogást tudnak találni a kormány munkáján.

A közlemények összesítéséből egyértelműen látszik, hogy a kormány által diktált napirend nagymértékben meghatározza az ellenzéki pártok kommunikációját. A vizsgált időszakban ritka volt az olyan téma, amelyet e pártok proaktívan, saját kezdeményezést követően vetettek volna fel. Az a tény, hogy minden tizedik ellenzéki sajtóközlemény a pártügyeket taglalja, jól mutatja, hogy az ellenzéki pártok továbbra is túlzott mértékben vannak saját magukkal elfoglalva a kommunikációjuk során.

A pártok közül egyedül az MSZP tett sikeres kísérletet arra, hogy bizonyos témákat (például Schmitt Pál plágiumbotrányát vagy Zsiga Marcell képviselő 47 ezer forintos megélhetéssel kapcsolatban tett kijelentéseit) aktívan a sajtó napirendjén tartson. Emellett az MSZP messze a legaktívabb párt a kommunikáció e területén: az MSZP a vizsgált két hónap alatt több közleményt adott ki, mint a második LMP és a harmadik Jobbik együttvéve.

Az LMP szintén törekedett arra, hogy a fontosabb politikai ügyeket ne hagyja kommentár nélkül, ugyanakkor a zöld párt kommunikációjában az „Új ellenállás” kezdeti lendületét követően egyre nagyobb teret kaptak az LMP belügyei, márpedig egyetlen pártnak sem tesz jót, ha választói azt látják, hogy főként belügyeivel van elfoglalva. A Lehet Más a Politikára jellemző azonban, hogy a többi ellenzéki pártnál nagyobb arányban foglalkozott szakpolitikai – főleg szociális és oktatáspolitikai – témákkal. Meglepő azonban, hogy az ökopárt az elmúlt két hónapban csak egyetlen esetben adott ki közleményt környezetvédelemmel kapcsolatban.

A Jobbik az év elején újból előtérbe helyezte EU-ellenes retorikáját, melyhez számára megfelelő kommunikációs környezetet teremtett Magyarország és az Európai Unió intézményei között fennálló konfliktusos viszony. A sajtóközlemények témái közül azonban hiányzott a közbiztonság, amely a Jobbik erősen rendpárti karaktere miatt meglepő.

Hasonlóképpen keveset beszélt a szélsőjobboldali párt a szegénységről és a szociális ügyekről is.

A Demokratikus Koalíció vetélytársaihoz képes rendkívül alacsony számú állásfoglalásából pedig a legtöbb a demokrácia és a jogállamiság témájával foglalkozott az idei évben, és közleményeikben gyakrabban került elő az oktatáspolitiká, mint például a szociális helyzet Magyarországon. Mindezek alapján a Demokratikus Koalíció a liberális karakterjegyeit erősíti a kommunikációja révén.

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	5
2. Az ellenzéki pártok napirendformáló aktivitása.....	7
3. Az ellenzék témái.....	8
4. Az egyes ellenzéki pártok napirendje	10
4.1. A Magyar Szocialista Párt közleményei	10
4.2. A Jobbik közleményei.....	11
4.3. A Lehet Más a Politika közleményei	12
4.4. A Demokratikus Koalíció közleményei.....	13
5. Összegzés	15

1. Bevezető

A Policy Solutions háttérelemzésében azt vizsgálja, **milyen politikai ügyekkel és témákkal foglalkoztak az ellenzék pártjai 2012 első két hónapjában.** Kutatásunk célja az volt, hogy megállapítsuk, **hogyan próbálta tematizálni a politikai napirendet az MSZP, a Jobbik, az LMP és a Demokratikus Koalíció,** és volt-e az egyes pártoknak a többi politikai erőtől markánsan elkülönülő kezdeményezése, önálló karaktere. Arra is kíváncsiak voltunk, hogy az ellenzéki pártok **mennyire aktívak a médiapolitizálás terén,** és hogy elsősorban reagáló, vagy inkább proaktív, kezdeményező kommunikációt folytatnak-e.

Mindezek megállapításához a **négy, parlamentben is jelen lévő ellenzéki párt 2012. január 1. és március 1. között kiadott összes sajtóközleményét** vizsgáltuk meg. Kiindulási alapunk az volt, hogy a pártok saját akcióikról és politikai tevékenységükről minden esetben adnak ki sajtóközleményt, máskülönben ezen tevékenységek evidens módon láthatatlanok maradnának a nyilvánosság számára. Így a sajtóközlemények összessége leképezi az adott politikai erő számára fontos témákat, ügyeket. A pártok vizsgálatánál a Demokratikus Koalíció kivételt képez a módszertanban, esetükben ugyanis az alacsony számú sajtóközlemény miatt minden, a párt honlapjára felkerült hivatalos állásfoglalást bevontunk szemlénkbe.

A közleményeket **témák szerint listáztuk, szakpolitikai kategóriákat létrehozva,** hogy megállapíthassuk, melyik párt milyen témákat képvisel legaktívabban az Országgyűlésben és azon kívül.

A közleményeket 14 téma szerint csoportosítottuk, mely témák a következők:

- **Gazdaságpolitika:** makrogazdasági helyzet és intézkedések értékelése, adórendszer, foglalkoztatottság és az IMF-tárgyalások ügye
- **Oktatáspolitika:** köz- és felsőoktatással kapcsolatos kormányzati intézkedések vagy önálló kezdeményezések
- **Egészségügy:** az egészségügy átalakítása, betegbiztosítás, kórházak helyzete
- **Szociális ügyek:** szegénység, segélyezés, napi megélhetési problémák, szociálpolitika
- **Külpolitika, Európai Unió:** külpolitikai állásfoglalások, európai uniós ügyek, kötelezettségsegzési eljárások, EU-s támogatások kérdése, határon túli magyarok
- **Agrár- és vidékpolitika, környezetvédelem:** mezőgazdaság, vidékfejlesztés, vízgazdálkodás, környezetvédelem
- **Demokrácia, jogállamiság:** fékek és ellensúlyok rendszere, kormánytól független szervek és a média állapota, jogállami normák betartása

- **Korrupciós ügyek:** visszaélés-gyanús ügyek a kormánnyal és ellenzéki pártokkal kapcsolatban
- **Egyházi ügyek:** egyházügyi törvény, vallásszabadság, egyházak bejegyzése
- **Önkormányzati és helyi ügyek:** pártok helyi alapszervezeteinek közleményei, lokális ügyek, önkormányzatokkal és a területi közigazgatással összefüggő állásfoglalások
- **Pártügyek:** pártok belügyei és egyéb pártok állásfoglalására, politikai nyilatkozataira adott reagálások
- **Közbiztonság:** rendészeti politika, helyi közbiztonsági kérdések
- **Közlekedés:** elsősorban a BKV helyzetével, illetve egyéb, helyi és országos közlekedéspolitikával kapcsolatos állásfoglalások
- **Egyéb:** a fenti kategóriákba be nem sorolható témájú közlemények

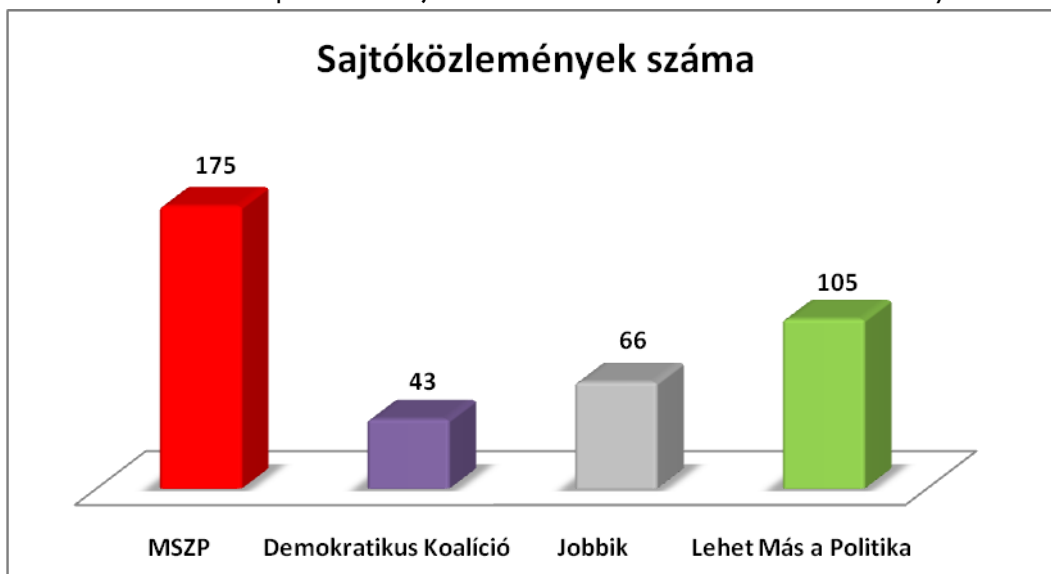
Az egyes pártok sajtókommunikációját így összességében kvantitatív és kvalitatív elemzésnek is alávetettük, így átfogó képet kaptunk az ellenzék egésze és külön-külön az egyes pártok számára fontos politikai témákról.

2. Az ellenzéki pártok napirendformáló aktivitása

A pártok sajtóközleményeinek vizsgálatakor az első szempontunk az volt, hogy áttekintsük mennyire aktívak az ellenzéki pártok a napirend befolyásolásában. Ennek érdekében összehasonlítottuk az MSZP, az LMP, a Jobbik és a DK által a vizsgált időszakban kiadott közlemények számát. Az összehasonlításból egyértelműen látszik, hogy 175 sajtóközleményével **az MSZP messze a legaktívabb párt e téren**: a szocialisták két hónap alatt több közleményt adtak ki, mint az LMP és a Jobbik együttesen ebben az időszakban.

I. ábra: az ellenzéki pártok 2012. január 1. és március 1. között kiadott közleményeinek száma

Az ellenzéki pártok közül **második helyen az LMP szerepel** 105 közleménnyel – ez is több mint napi kettő –, **harmadik pedig a Jobbik 66 állásfoglalással**. A parlamenti képvisellel rendelkező politikai erők közül **a Demokratikus Koalíció legkevésbé aktív e téren**.

Jól látható, hogy az MSZP azt a kommunikációs stratégiát folytatja, hogy szinte minden politikai témára, kormányzati akcióra reagál a sajtóban, így **lehetőséget nyújt arra, hogy a média a Fidesz álláspontjával a szocialisták álláspontját állítsa szembe**. Ezen stratégia hátránya lehet ugyanakkor, hogy **a közel napi három – elsősorban reaktív - állásfoglalás könnyen érdektelenséget szülhet a sajtó részéről**.

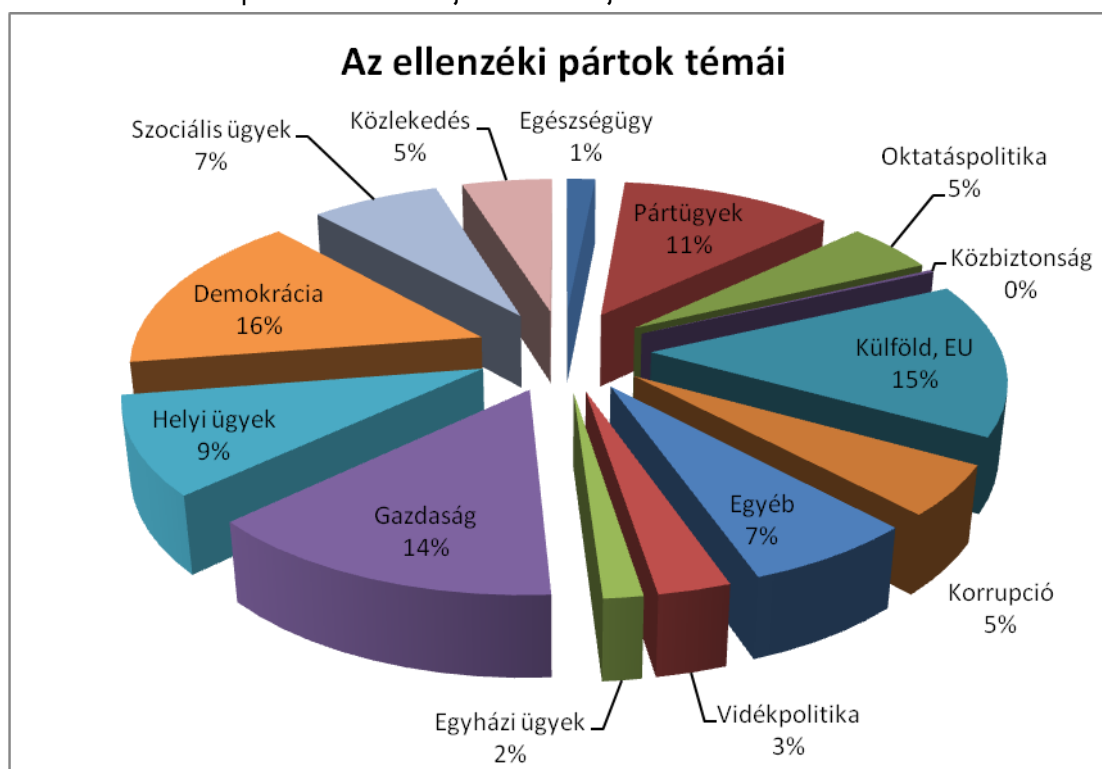
A **Jobbik és az LMP** is elsősorban reaktív kommunikációt folytat, de **nagyságrendekkel kevesebb témában szólalnak meg**, mint a szocialisták. A **Demokratikus Koalíció egyelőre egyértelműen kapacitáshiánnyal küszködik**, mindössze néhány tucat sajtóközleményt és állásfoglalást adott ki két hónap alatt.

3. Az ellenzék témái

A közlemények összesítéséből egyértelműen látszik, hogy a kormány által diktált napirend nagymértékben meghatározza az ellenzéki pártok kommunikációját. A vizsgált időszakban ritka volt az olyan téma, amelyet e pártok proaktívan, saját kezdeményezést követően vetettek volna fel – amennyiben az önmagukkal való foglalkozást, a pártügyeket nem tekintjük ilyennek.

2. ábra: az ellenzéki pártok témái 2012. január-februárjában

Január-februárban a következő témák voltak meghatározóak az ellenzék napirendjén: a jogállamiság és demokrácia helyzete (16%), külpolitikai és főként az Európai Unióval összefüggő kérdések (15%), gazdasági ügyek és munkanélküliség (14%), pártügyek (11%) és helyi, illetve önkormányzati problémák (9%). A listából látszik, hogy az ellenzéki pártok még olyan fideszes „magas labdák” idején is, mint a felsőoktatási átalakítások, viszonylag kevés figyelmet fordítanak szakpolitikára. Szociális kérdések csupán a közlemények 8%-a, oktatással összefüggő állásfoglalások 5%-a, az egészségüggyel pedig mindössze a kiadott közlemények 1%-a foglalkozott.

A jogállamisággal és a demokrácia helyzetével kapcsolatos közlemények listavezető mivolta mutatja, hogy egyértelműen ezt a területet látja a legproblémásabbnak az ellenzék, elsősorban az MSZP, az LMP és a DK. Ugyanakkor, igencsak kérdéses, hogy a lakosság számára is ezek az ügyek a legégetőbbek-e. A

kezdeményezőkézség hiányát mutatja az **európai uniós ügyek túlsúlya**. A magyar politikára ugyanis amúgy nem igazán jellemző, hogy külpolitikával összefüggő ügyek domináljanak a pártok kommunikációjában. Január-februárban mégis ez volt a meghatározó téma az ellenzéki pártoknál, ami egyértelműen azt jelzi, **hogy a kormány által diktált napirend erősen meghatározza a pártok kommunikációját, azaz több a reagálás a pártok részéről, mint az önálló kezdeményezés.**

A gazdasági témák teszik ki az ellenzéki pártok kommunikációjának 14 százalékát. Ez a téma, mely egyszerre érdekes az újságírók, a politikai elit és a választópolgárok számára, így **indokolt a gazdaságpolitikai sajtóközlemények magas részaránya.**

Ugyanakkor, az a tény, hogy minden tizedik sajtóközlemény a pártügyeket taglalja, jól mutatja, hogy az ellenzék továbbra is túlzott mértékben van saját magával elfoglalva a kommunikációja során.

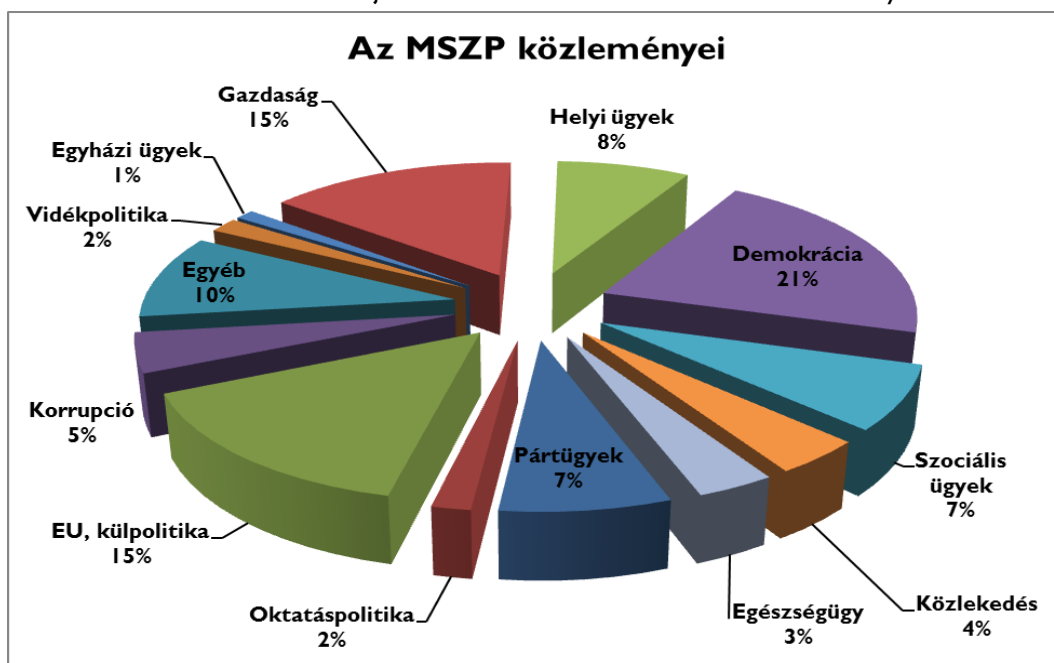
4. Az egyes ellenzéki pártok napirendje

4.1. A Magyar Szocialista Párt közleményei

Az év első két hónapjában az ellenzéki pártok közül az MSZP adta ki a legtöbb sajtóközleményt, szám szerint 175-öt, és a **legtöbb szakpolitikai témával is a Szocialista Párt foglalkozott**. A legnagyobb ellenzéki párt leginkább a **demokratikus hatalomgyakorlás és a jogállam kérdését tartotta napirenden**, minden ötödik közlemény ezt a témakört érinti. Szintén kiemelten foglalkoztak a szocialisták **gazdasági valamint a külpolitikai – elsősorban európai uniós - kérdésekkel** is, az esetek 15-15%-ában. Ez utóbbi témájú közlemények legfőképpen az MSZP EP-frakciójának tevékenységével, illetve Magyarország nemzetközi megítélésével kapcsolatosak. A párt helyi szervezeteinek, politikusainak, önkormányzati képviselőinek ügyeiről szóló beszámolók adják a kiadott sajtóközlemények 8%-át, a belső illetve külső pártügyek pedig a közlemények 7%-ának adják a témáját.

Érdekes, hogy az MSZP **ugyanannyi figyelmet szentel közleményeiben saját belső, vagy más pártokat érintő ügyeknek, mint amennyit a baloldali ideológiában kiemelt helyet elfoglaló szegénység és szociális ügyek kérdésének**. A gazdaságpolitikát leszámítva egyéb szakpolitikai kérdéseket hanyagolta a párt januárban és februárban: az egészségüggyel kapcsolatban az esetek 3, oktatáspolitikával és vidékpolitikával 2-2, egyházi ügyekkel pedig 1%-ában adott ki sajtóközleményt.

3. ábra: az MSZP 2012. január 1. és március 1. között kiadott közleményeinek témái

A Malév-csőd, valamint a BKV csődközeli helyzete miatt a közlekedést érintő kérdések az összes közlemény 4%-át tették ki. A kormányzat és a Fidesz-KDNP feltételezett korrupciós ügyeivel a közlemények 5%-a foglalkozott a vizsgált időszakban.

Az egyéb témájú közlemények közül meg kell említeni **Schmitt Pál plágium-ügyét** és **Zsiga Marcell** Fidesz-képviselő a közmunkások 47 ezer forintos bérével kapcsolatos „elszólását”, amit az MSZP **igyekezett napirenden tartani**, több közleményt is kiadva ezekben a témákban. Ez utóbbi ügyek **azt jelzik, hogy az MSZP a többi ellenzéki pártnál tudatosabban kommunikált a vizsgált időszakban.**

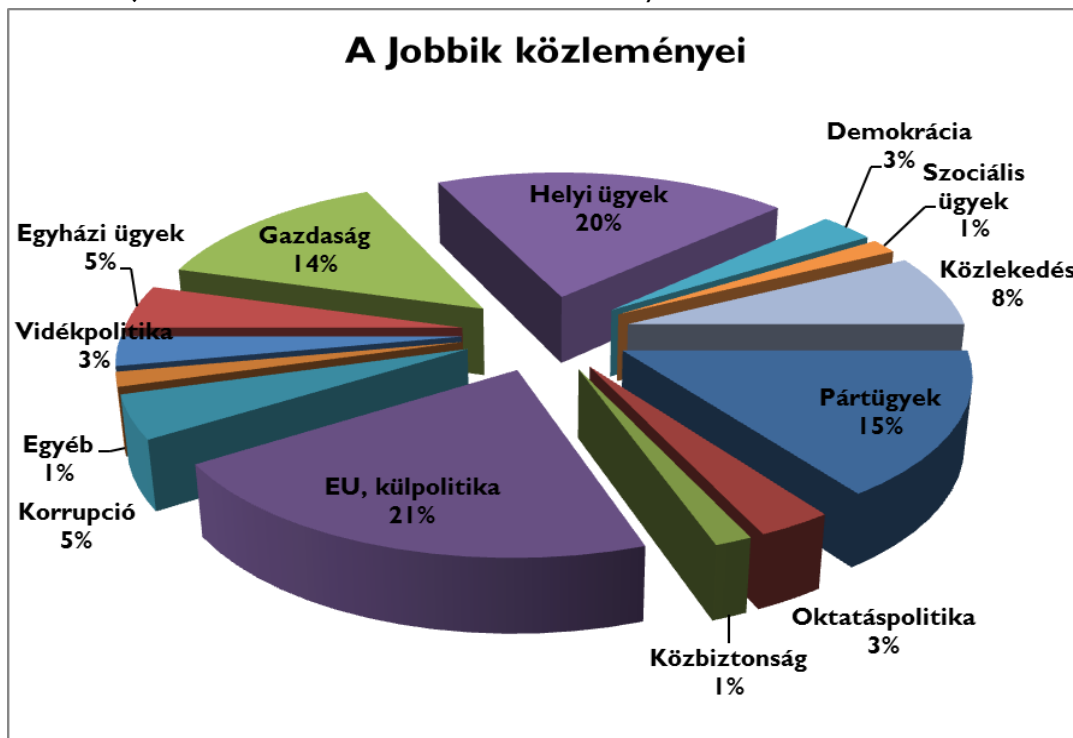
4.2. A Jobbik közleményei

A Jobbik az év elején újból **előtérbe helyezte EU-ellenes retorikáját**, melyhez számára megfelelő kommunikációs környezetet teremtett Magyarország és az Európai Unió intézményei között fennálló konfliktusos viszony. Ennek fényében nem meglepő, hogy a 66 kiadott közleményük közül minden **ötödik külpolitikai, de azon belül is leginkább EU-s témákkal foglalkozott.**

A párt kommunikációjának egyötödét teszik ki a **helyi, apróbb ügyekről szóló sajtóközlemények**, de a pártügyekre is kiemelt hangsúlyt fektetett a szélsőjobboldali párt az elmúlt két hónapban (14%). A szakpolitikai kérdések közül a **gazdaságpolitika kapta a legnagyobb szerepet** a közleményekben, az összes iromány 14%-a ebben a témában született. A közlekedéssel a közlemények 8%-a, egyházi ügyekkel 5%-a foglalkozik. **A többi szakpolitikai területre lényegesen kevesebb energiát összpontosított a párt**, vidék- és oktatáspolitikáról a közlemények 3-3%-a, szociális ügyekről 2%-a szól. Az egészségügyet a Jobbik is teljesen mellőzte közleményeiben a vizsgált időszakban, a **közbiztonságról** viszont egyedüli ellenzéki pártként adtak ki egyetlen közleményt – **azonban ez is messze alulmúlja a várakozásokat ahhoz a rendpárti attitűdhöz képest, amit a Jobbik kampányában és programjában képvisel.** A korrupciós ügyeket a radikális párt is igyekezett napirenden tartani (5%), a demokráciával, jogállamisággal kapcsolatos problémákra ugyanakkor nem igazán reagáltak, mindössze 3%-ot tesznek ki az ezzel foglalkozó közlemények.

4. ábra: 2012. január 1. és március 1. között kiadott közleményeinek témái

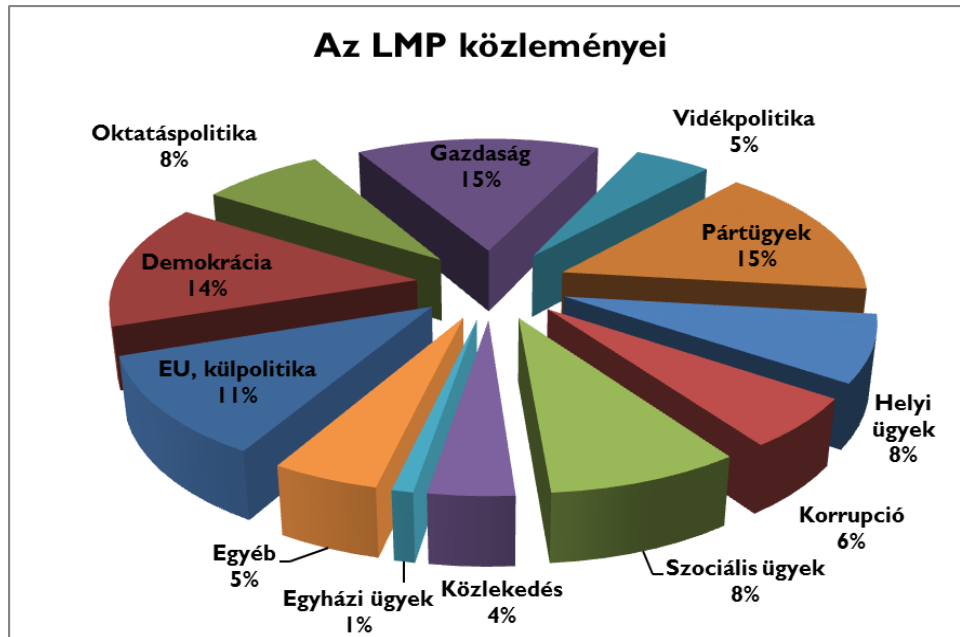

4.3. A Lehet Más a Politika közleményei

A Lehet Más a Politika 105 sajtóközleményt adott ki 2012 első két hónapjában, az MSZP után a **második legtöbbet az ellenzéki pártok közül**. A közlemények alapján **legtöbbet a belső és külső pártügyekkel foglalkoztak az LMP politikusai**, a közlemények 15%-át teszik ki az ilyen témájú reakciók. Így a januári belső viták, a frakcióvezető-váltás és az egymást állandóan követő kongresszusok a közleményeken keresztül sem festettek túlzottan kedvező képet az LMP-ről. Ugyanakkor, nem csak a belső vitáit kezelte kiemelten párt: jelentős figyelmet szentelt a **demokrácia** és a **gazdaságpolitika** kérdésére (14-14%), a külpolitikával és az Európai Unióval kapcsolatban kiadott közlemények pedig az összes eset 11%-át teszik ki.

5. ábra: az LMP 2012. január 1. és március 1. között kiadott közleményeinek témái

A gazdaságpolitika mellett az ökopárt a szakpolitikai témák közül a **szociális ügyekre** és az **oktatásügyre** helyezte a hangsúlyt, melyek 9 illetve 8 százalékát tették ki a januári és februári sajtóközleményeknek. A többi szakpolitikai témával jóval kevesebbet foglalkoztak az LMP-sek: vidékpolitikával a közlemények 5%-a, a közlekedéssel 4%-a, egyházi ügyekkel pedig 1%-a foglalkozik, egészségügyi témában pedig egyáltalán nem adott ki közleményt az LMP. A helyi ügyek a közlemények 8%-ában, a kormánypártok korrupciós ügyei pedig 6%-ában vannak jelen.

4.4. A Demokratikus Koalíció közleményei

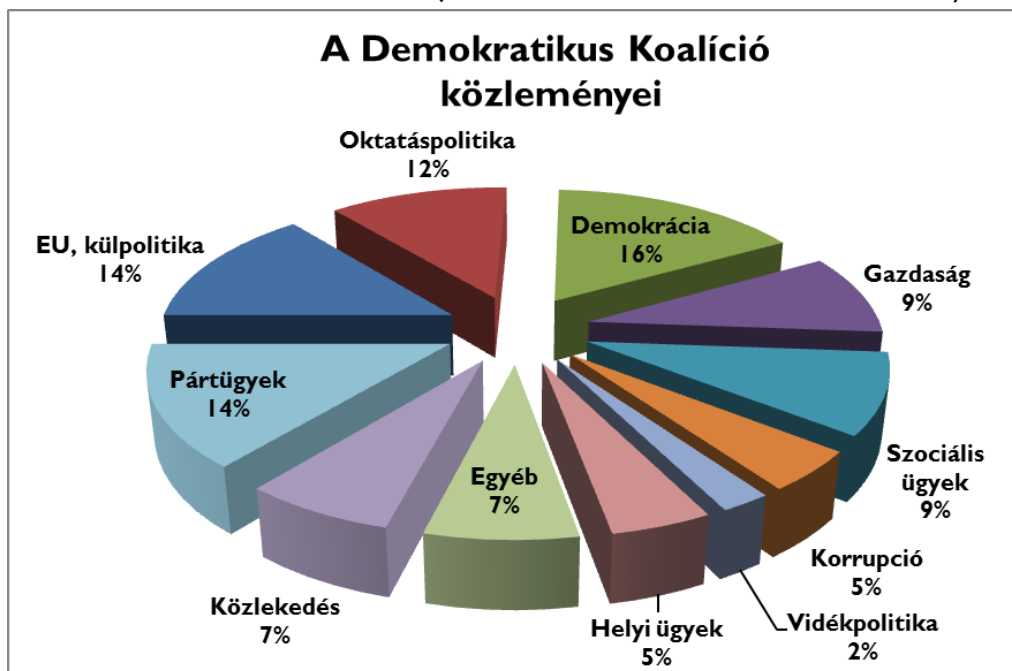
A Demokratikus Koalíció kevesebb, mint ötven állásfoglalásából a legtöbb a demokrácia és a jogállamiság témájával foglalkozott januárban és februárban, az összes közlemény 16%-a. **A demokrácia iránti kitüntetett figyelem** nem meglepő, hiszen a **Gyurcsány-párt** alapvetően a demokratikus ellenzék részeként, a **demokratikus elvek és a jogállamiság** öreként próbálja felépíteni saját identitását a kormánypártokkal szemben.

Hasonlóan nagy érdeklődést mutatott a DK a **külföldi és uniós ügyek**, valamint **pártügyek** iránt (14-14%). A szakpolitikai témában kiadott közlemények itt viszonylag egyenletesen oszlanak meg a különböző területek között. Az **oktatáspolitikára reflektáló nyilatkozatok** az összes sajtóközlemény 12%-át teszik ki, érdekes módon **nagyobb hányadát, mint a gazdaságpolitikai témában kiadott közlemények**, melyek 9%-ot tesznek ki.

A **szociális kérdésekkel** a Demokratikus Koalíció közleményeinek 9%-a foglalkozik, **közlekedéssel** a 7%-a, míg vidékpolitikával csupán 2%-a, egészségügyi témában viszont a DK sem adott ki sajtóközleményt. A helyi témájú események és a korrupció egyaránt a közlemények 5%-ában található meg.

6. ábra: a Demokratikus Koalíció 2012. január 1. és március 1. között kiadott közleményeinek témái

5. Összegzés

A 2012. január-februári ellenzéki sajtóközlemények vizsgálatából kiderül, hogy **míg a három baloldali párt napirendjén a demokrácia helyzete** volt kiemelt helyen, addig a **Jobbik elsősorban az Európai Unió kritikájával** foglalkozott az év elején. A **gazdaság helyzete mind a négy ellenzéki párt kommunikációjában prioritást élvezett**, jól látható módon ezen a területen érezték a pártok leginkább, hogy fogást tudnak találni a kormány munkáján.

A **proaktív kommunikáció egyik párt esetében sem vált jellemzővé**, a sajtóközlemények jelentős részét a Fidesz-kormány tevékenységire való reagálás töltötte ki. A parlament ellenzéki pártjainak kommunikációjából a legtöbb esetben hiányzik a következetesség, és kevés kivételtől eltekintve szakpolitikai témákkal is meglehetősen keveset foglalkozott a négy ellenzéki erő. A **pártok közül egyedül az MSZP tett sikeres kísérletet arra, hogy bizonyos témákat** (például Schmitt Pál plágiumbotrányát vagy Zsiga Marcell képviselő 47 ezer forintos megélhetéssel kapcsolatban tett kijelentéseit) aktívan a sajtó **napirendjén tartson**. Emellett az MSZP messze a **legaktívabb párt** a kommunikáció e területén: az MSZP a vizsgált két hónap alatt több közleményt adott ki, mint a második LMP és a harmadik Jobbik együttvéve. Ugyanakkor az **MSZP sem erősíti saját identitását** azzal, hogy a párt baloldali karakterébe illő témákat hangsúlyosabban képviselné, mint vetélytársai, és arányaiban továbbra is **sokat foglalkozik (belső) pártügyekkel**.

Az **LMP** szintén törekedett arra, hogy a fontosabb politikai ügyeket ne hagyja kommentár nélkül, ugyanakkor a zöld párt kommunikációjában az „**Új ellenállás**” **kezdeti lendületét követően egyre nagyobb teret kaptak az LMP belügyei**, márpedig egyetlen pártnak sem tesz jót, ha választói azt látják, hogy főként belügyeivel van elfoglalva. A Lehet Más a Politikára jellemző azonban, hogy a **többi ellenzéki pártnál nagyobb arányban foglalkozott szakpolitikai** – főleg szociális és oktatáspolitikai – **témákkal**. Meglepő azonban, hogy az ökopárt az elmúlt két hónapban csak egyetlen esetben adott ki közleményt környezetvédelemmel kapcsolatban.

A **Jobbik** az év elején újból előtérbe helyezte **EU-ellenes retorikáját**, melyhez számára megfelelő kommunikációs környezetet teremtett Magyarország és az Európai Unió intézményei között fennálló konfliktusos viszony. A sajtóközlemények témái közül azonban **hiányzott a közbiztonság**, amely a Jobbik erősen rendpárti karaktere miatt meglepő. Hasonlóképpen keveset beszélt a szélsőjobboldali párt a szegénységről és a szociális ügyekről is.

A **Demokratikus Koalíció** vetélytársaihoz képes rendkívül **alacsony számú állásfoglalásából** pedig a legtöbb a **demokrácia és a jogállamiság** témájával foglalkozott az idei évben, és közleményeikben gyakrabban került elő az oktatáspolitikai, mint például a

szociális helyzet Magyarországon. Mindezek alapján a Demokratikus Koalíció a **liberális karakterjegyeit erősíti a kommunikációja révén.**

Boros Tamás – Kádler Tibor - Varga Áron

A szerzők a Policy Solutions politikai elemzői

Policy Solutions
Politikai Elemző és Tanácsadó Intézet

Budapest, 1054, Kálmán Imre utca 1.

+36 (21) 252-4292

info@policysolutions.hu

www.policysolutions.hu

POLICYSOLUTIONS